

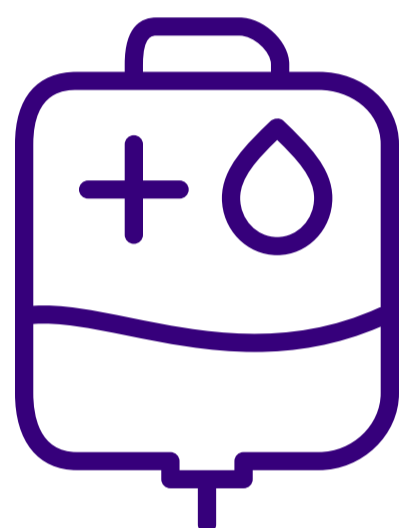
Andre škola bje dar

E vakcinacija hin jekh nekfeder arakhl'ipen pro nasval'ipen COVID-19.

- e vakcinacija tumen arakhel anglal o nasval'ipen COVID-19 the te na džal o nasval'ipen phares the te na džan andre špitala
- arakhel tumen the Tumare pašutnen, sikhluvnen, kolegen the savoren, save peske našti den e vakcina
- kerena lačhes le špitalenge, bo len na ela but manuša pro COVID-19
- arakhen tumen le butberšengere sastipnaskere pharipnendar te pregefan o nasval'ipen
- pal oda, savi hin pandemicko situacija andre tumaro okresis pal o COVID automatos Tumenge e vakcinacija domukhel phenas te dromarel andro aver thema, te phirel pro kulturna the športoskere akciji
- e vakcina na anel o nasval'ipen COVID-19, aľe bararel o imunitno sistemas u arakhel Tumen le nasvalibnastar

Soske kempel te vakcinajinel le čhaven?

Komplikaciji paš the pal o nasval'ipen

COVID-19 na anel le čhvenge bibacht pro dživipen ajsa sar la phura populacijake, no the lenge šaj džal o nasval'ipen phares u šaj len aven bare problemi te o nasval'ipen predžana. Paš o čhave hin baro rizikos, bo šaj chuden palcovidovo labardipnaskero sindromos (MIS-C), savo hino bares bibachtalo.

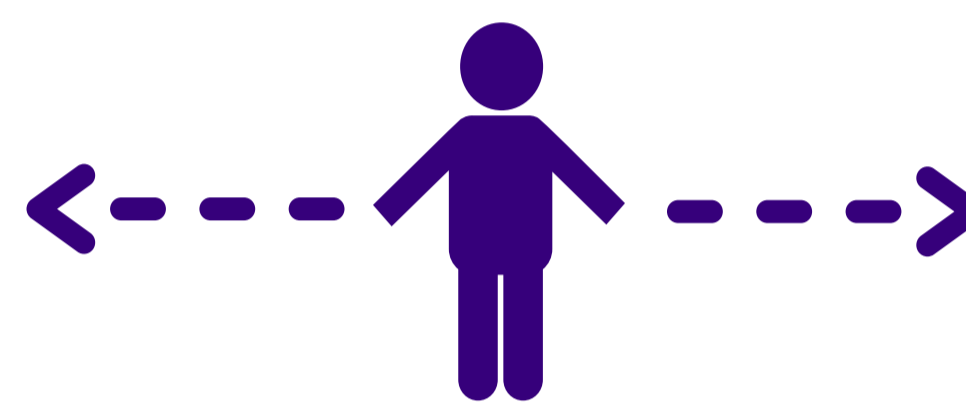
Bachtalo džvipen the avri la školatar

Le čhavengeri vakcinacija lidžal ko bachtalo keriben andro školi, the avri le školakere lavicendar.

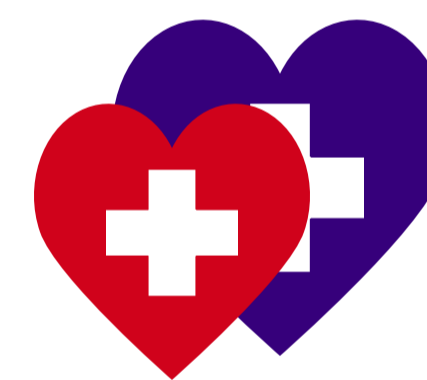
Kamas, kaj o školi te aven phundrade

Te kamas, kaj o školi te aven phundrade, kempel te kerel le čhavengeri vakcinacija.

O čhave šaj lidžan dureder o virusis

O čhave šaj lidžan o virusis avka, sar the o bare manuša. Lengeri vakcinacija šaj arakhel le phuren the le terne čhaven andre familija, save phares lidžana o nasval'ipen u save bijal o berša našti peske den e vakcina.

Kolektivno imunitakero ačhaviben

Kolektivno imunita arakhel le nekternedere čhaven, pre save šaj anen bibacht o infekciji, bo lengero imunitno sistemas nane ajsa zoralo, kaj pes lendar te arakhel.

Sar te mangel e vakcinacija?

- 1) Registrinen tumen pro webos <https://korona.gov.sk/> .
- 2) Irinen avri o formularis u užaren, kana tumenge dena o terminos. O termini den pal o berša, vakcina šaj chuden savore manuša upreder dešuduj berš.
- 3) Sar tumen dena o terminos, chudena elšini vakcina. O doktoris/doktorka tumenge phenela savore kempelutne informaciji. L'ikeren andre godi, kaj sakovar phučen, so kamen.
- 4) Dujto vakcina chudena jekhe čhoneha pal elšini vakcina. Na bisteren pal e vakcina te ačhavel peske. O bare manuša choča 3 d'ivesa u o adolescenta 5 - 7 d'ivesa.
- 5) **Sar chudena soduj vakcini** keren avri o digitalno COVID preukazis. O preukazis šaj tumenge kempel te džana andro aver thema, vaj pre varesave službi pro Slovačiko.
- 6) Te pes tumenge zdel, kaj namištes tumenge hin pal e vakcina, vičinen pro telefonoskere ginde **+421 2 507 01 206** vaj **+421 902 489 044** , šaj keren avri online formularis pre ada atesis: <https://portal.sukl.sk/eskadra> .

E vakcinacija hin andre varesave fora the **bje registracija**. Arakhena len pro webos - Sastipnaskero ministerstvos SR: <https://www.health.gov.sk/?Ockovanie-bez-registracie>

E vakcina šaj peske den the andre tumare **doktorengere ambulanciji**. Phučen tumare doktoristar, e vakcina tumenge šaj del the aver doktoris.

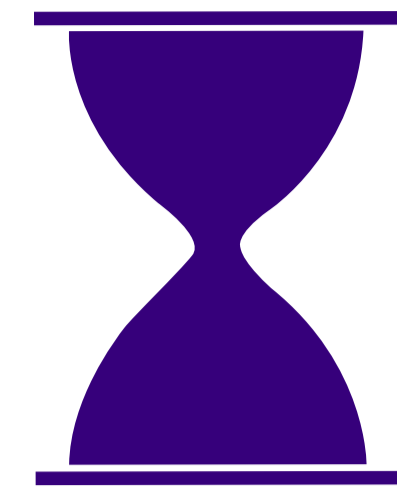
Keren pal o čačipena na pal o manušengere vakeribena.

✗ Manušengero vakeriben

O vakcini sle avrikerde igen sig u na sle lačhes testimen.

✓ Čačipen

Pro technologijakero arakhiben, pre save hine ačhade mRNA vakcini, kerenas buti džanibara imar le eňavardešte beršendar. Sar avla e pandemija COVID-19, **angluňarde jekhetani buti nekbareder lumakere džanibara**, save šaj kerde buti pro všelijaka arakhibnaskere fazi jekhvareste. Vakcinakero testišagos pregeľa avka zorales, sar paš vajsavi aver vakcina, **sidara sas kerdo ča o administrativno procesis**. Savore vakcini, savenca pes aktualnones pro Slovačiko vakciňinel, pregele trine klinicka probaľbnaskere procesenca pro dešte ezera manuša, save peske kamle te del e vakcina, u pre calo luma imar peske dine o vakcini buter sar duj milijardi manuša.

✗ Manušengero vakeriben

Hin len bare nalačhe efekti, savengero rizikos hin bareder, sar paš o nasvalipen COVID-19.

✓ Čačipen

Sar maj paš dojekh medicina the le vakcinen hin nakamadune efekti. No but manušengeri vakcinacija pal calo luma sikhada, kaj o vakcini hine **bidarangutne**. Te pes arakhen veresave aver efekti, buterval o manuš **predžal lenca lokes** (horučka, khiňipen, šereskeri dukh) **u likerem ča vajkeci divesa**. Dikhas, **kaj pro Slovačiko mule** imar **12 546 manuša** pro nasvalipen COVID-19. Jekhetane le manušengera vakcinacijaha evidinel o Themutno ustavos perdal le medicinakeri kontrola the perdal bare nakamadune efekti (ačhibena la tromboza, vaj le jileskere nasvalipnaha), no ajsa ačhibena nane but.

✗ Manušengero vakeriben

But manušenge bijal o sastipnaskere problemi na kampelas te del vakcina.

✓ Čačipen

Kontraindikimen nasvalipena nane but u lidžan andre peste alergija pro jekh vakcinakero komponentos; čiro, kana o akutno chronicko nasvalipen goredisaľol; akutno horučkakero nasvalipen the ačhibena pal bari alergijakeri reakcija pre elšini vakcina. **Chronicka nasvalipena the uče berša** na maren tele e vakcinacija, ale visara, **ajse manušenge kempel te del e vakcina so sigeder**. Phenel pes, kaj e vakcina peske šaj den savore manuša upreder dešuduj berš the te len hin varesave nasvalipnaskere problemi. Te na paľan varesoske, kempel te phučel peskere doktoristar.

✗ Manušengero vakeriben

Šaj keren dži akana naprindžarutne butberšengere nakamadune efekti.

✓ Čačipen

Lekhade aver nakamadune vakcinakere efekti, save peske den o manuša pro Slovačiko, likerem **ča charnes**. Na kempel te daral, kaj varesave nakamadune efekti šaj pes sikhaven the pal o berša, **bo savore vakcinakere komponenti džal avri andal o teštos pal vajkeci divesa**. Čačipen hin, kaj butberšengere nakamadune efekti hin paš o vakcini igen frima. Vašoda le ohtovardeštheduj vakcinendar pro Slovačiko na sas aňi jekh čidi avri. No le manušenge, save nasvalon pro COVID-19 šaj pes sikhaven sastipnaskere nalačhipena, save šaj likerem but čiro – dži 13,7 % manuša, saven sas o COVID-19, šunen pes namištes u hin len sastipnaskere pharipena.

✗ Manušengero vakeriben

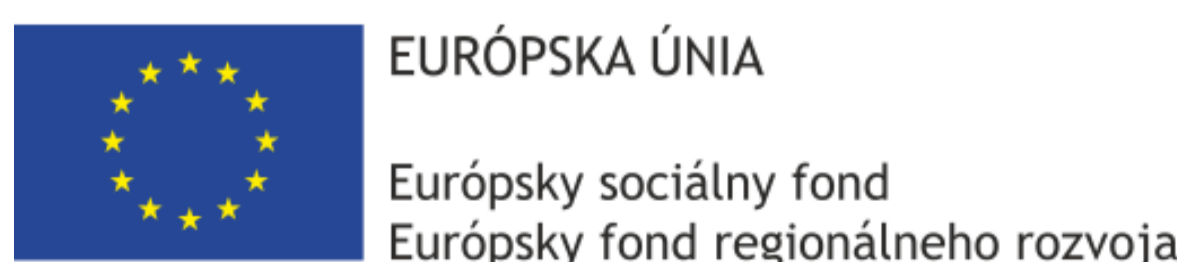
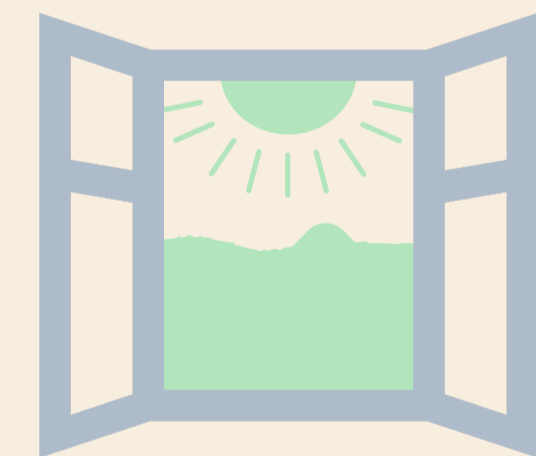
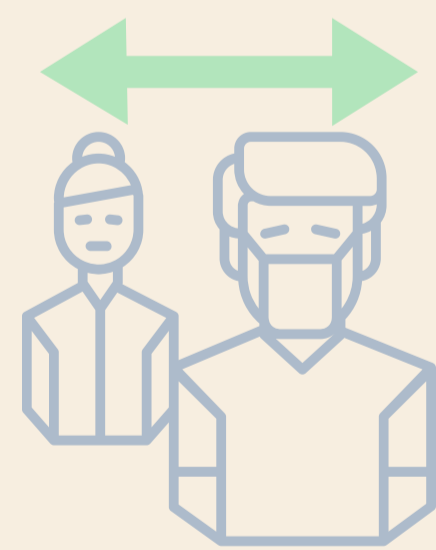
E vakcinacija kempel ča le rizikoskere grupenge.

✓ Čačipen

Aktualno dominantno **Delta varijantos anel bibacht le terne manušenge**. Lidžal pes buteder sig, so džanľarel, kaj but manuša šaj nasvalon tel o charneder čiro. Paš o Delta varijantos aver themendar pes sikhavel, kaj **but terne manuša ačhen andre špitala** u paše šaj **sigeder lidžan o virusis pro aver manuša**, save šaj **bares nasvalon the šaj meren vašoda**, bo na dine peske e vakcina, vaj lengero imunitno sistemas hino bizorakero pre oda, kaj te chuden lačho arakhiben la vakcinatar.

The pal o vakcini na bisteren pro pandž preventivna kroki

Ada projektos pes realizinel la podporaha andal Europakero socijalno fondos the andal Europakero fondos perdal o regijonalno buchľaripen andro ramcos le Operačne programoske Ľudske zdroje - Manušengere zdroji.

www.ludskezdroje.gov.sk

www.minedu.sk

Zdroji:

- [Ministerstvo zdravotníctva SR](https://www.health.gov.sk/Clanok?covid-ockovanie-nepravdy-internet)
- <https://www.health.gov.sk/Clanok?covid-ockovanie-nepravdy-internet>
- <https://www.ockovaniachrani.sk/sk/blogy/benefit-a-rizika>
- <https://www.slovenskoproticovidu.sk/sk/vsetko-o-ockovani/bezpecnost-a-ucinost/13-preco-covid-19-nie-je-chripka-ani-banalna-choroba>
- <https://www.ndm.ox.ac.uk/files/coronavirus/covid-19-infection-survey/finalfinalcombinedve20210816.pdf>